

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Факультет філології

Кафедра теорії та практики перекладу з англійської мови

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор

Котляр Ю.В.

“ ” 20 28 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ ПРАКТИКИ

Спеціальність 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії

Розробник

Завідувач кафедри розробника

Завідувач кафедри спеціальності

Гарант освітньої програми

Декан факультету /директор інституту

(до якого відноситься спеціальність)

/Т.в.о. директора ННІПО

Начальник НМВ

Лимар М.Ю.

Кузенко Г.М.

Габро І.В.

Габро І.В.

Хмель А.О.

Зуб К.М.

Шкірчак С.І.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Перекладацька практика	
Галузь знань	29 «Міжнародні відносини»	
Спеціальність	291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»	
Спеціалізація		
Освітня програма	Міжнародні відносини (з вивченням двох іноземних мов)	
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)	
Статус дисципліни	Обов'язкова	
Курс навчання	III	
Навчальний рік	2023/2024	
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна форма	Заочна форма
	VI	-
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	3 кредити / 90 годин	
Структура курсу: - лекції - семінарські заняття (практичні) - годин самостійної роботи студентів	Денна форма	Заочна форма
	Не передбачено	-
Відсоток аудиторного навантаження		
Мова викладання	англійська, українська	
Форма проміжного контролю (якщо є)		
Форма підсумкового контролю	VI семестр – залік	

ВСТУП

За останні роки значно зросли масштаби перекладацької діяльності, тому існують підстави говорити про початок нового етапу в історії перекладу. Наприкінці ХХ та на початку ХХІ століття відбулося значне розширення міжнародних зв'язків і контактів. На мапі світу з'явилося багато нових незалежних держав, виникли численні міжнародні та регіональні організації. Бурхливий розвиток науки і техніки зумовив потребу в активному обміні інформацією. Щороку в світі відбувається багато міжнародних конференцій, зустрічей, нарад. В Україні зростає об'єм міжнародної торгівлі, інтенсивність дипломатичної діяльності, міжнародної кореспонденції, розширюються культурні зв'язки між народами в усіх сферах особистісного та професійного спілкування.

У епоху глобалізації та економічної євроінтеграції знання іноземних мов стає в нашій державі життєво необхідною умовою для влаштування фахівця на ринку праці. В цьому контексті англійській мові надається виняткова роль, оскільки вона має особливий статус по всьому світі: це мова міжнародних відносин, міжнародної економіки та права, сучасних інформаційно-комунікативних технологій та бізнесу, яка займає перше місце у сфері міжкультурної комунікації на різних рівнях. Знання, а головне, практичне володіння англійською мовою стає обов'язковим для всіх майбутніх фахівців, зокрема студентів-міжнародників та країнознавців.

Проблема підготовки фахівців, які б володіли іноземною мовою професійно, є однією з важливіших завдань вищої школи. Професійна самореалізація та відповідне життя особистості залежить від його професійної компетентності, вміння адаптуватися, реалізовувати свої професійні здібності, нахили, інтереси, бути мобільним у професійному середовищі. Переклад в сучасних умовах є засобом двомовної та багатомовної комунікації між людьми у різних галузях їх діяльності, від побутової розмови до офіційно-ділового спілкування. Одним з результатів професійної підготовки майбутніх фахівців у сфері міжнародних відносин та країнознавства є перекладацька компетентність у галузі професійної комунікації, ефективність та якість формування якої зумовлені взаємозв'язком теоретичної та практичної підготовки студентів.

Теоретична лінгвістична підготовка здійснюється у процесі вивчення таких навчальних курсів, як «Іноземна мова (англійська)» та «Теорія та практика перекладу», а перекладацька практика є важливою складовою частиною практичної підготовки фахівців. Перекладацька практика має інтегрований характер. Її термін та порядок проведення визначаються навчальним планом за спеціальністю 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії.

МЕТА І ЗАВДАННЯ ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ ПРАКТИКИ

Метою перекладацької практики є формування у студентів уміння застосування набутих за період навчання в університеті теоретичних навичок і вмінь, спонукання студента-практиканта до самостійного пошуку і розв'язання перекладацьких проблем та перевірка на практиці потенційних можливостей студента з письмового та усного перекладу.

Перед перекладацькою практикою ставиться кілька важливих **завдань**, найголовніші з яких спрямовані безпосередньо на закріплення таких навичок:

- розуміння суті того, що повідомляється;
- здатність дошукуватися змісту того, що підлягає перекладу;
- активне володіння всіма засобами мови перекладу;
- адекватне відтворення оригіналу, тобто створення такого перекладу, який здатний замінити першотвір;
- подолання діалектичних суперечностей між адекватним та повним відтворенням оригіналу і неприпустимістю порушення норм мови перекладу;
- передбачення можливої реакції адресата після сприйняття ним перекладу.

Очікувані результати навчання: практичне ознайомлення студента з умовами безпосередньої праці за фахом, що сприяє і допомагає формуванню у нього впевненості у своїй фаховій придатності, закріплює вже частково набуті навички письмового й усного перекладу, допомагає виробленню індивідуального режиму праці.

Згідно ОПП, перекладацька практика має **сформувати:**

- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК 4);
- здатність працювати в міжнародному контексті (ЗК 5);
- здатність спілкуватися іноземною мовою (ЗК 11);
- здатність турбуватися про якість, виконувати професійну діяльність у відповідності до стандартів якості (ЗК 18);
- здатність застосовувати засади дипломатичної та консульської служби, дипломатичного протоколу та етикету, уміння вести дипломатичне та ділове листування (українською та іноземними мовами) (СК 6);
- здатність до здійснення комунікації та інформаційно-аналітичної діяльності у сфері міжнародних відносин (українською та іноземними мовами) (СК 12);

Згідно ОПП, перекладацька практика має забезпечити наступні **програмні результати навчання:**

- володіти навичками професійного усного та письмового перекладу з/на іноземні мови, зокрема, з фахової тематики міжнародного співробітництва, зовнішньої

політики, міжнародних комунікацій, регіональних студій, дво- та багатосторонніх міжнародних проектів (РН 12);

- вести фахову дискусію із проблем міжнародних відносин, міжнародних комунікацій, регіональних студій, зовнішньої політичної діяльності, аргументувати свою позицію, поважати опонентів і їхню точку зору (РН 13);

- використовувати сучасні цифрові технології, спеціалізовані програмне забезпечення, бази даних та інформаційні системи для розв'язання складних спеціалізованих задач у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій (РН 14).

Провідна ідея: перекладацька практика покликана сформулювати спеціальну професійну готовність майбутніх фахівців-міжнародників до самостійної трудової діяльності, яка передбачає усвідомлення шляхів вирішення типових професійних задач та оволодіння уміннями їх реалізації в конкретних умовах в різних сферах діяльності.

Основні проблеми: формуванню у студентів підлягають комунікативна, організаторська та конструктивна функції перекладача, необхідні для забезпечення перекладацької діяльності.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ ПРАКТИКИ

Перекладацька практика є складовою частиною практичної підготовки за навчальним планом для студентів спеціальності 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії. Перекладацьку практику студенти проходять у державних та приватних структурах. Основним завданням перекладацької практики є закріплення знань, одержаних на заняттях з теорії та практики перекладу та заняттях з іноземної (англійської мови) за фаховим спрямуванням.

Навчально-методичне керівництво практикою здійснює кафедра теорії та практики перекладу з англійської мови ЧНУ імені Петра Могили. Керівники практики проводять розподіл студентів у відповідні структури для проходження практики, контролюють процес проходження практики, перевіряють якість роботи студентів. Наразі, студенти проходять перекладацьку практику на базі міжнародного відділу ЧНУ ім. Петра Могили, Студентського центру перекладацької майстерності ЧНУ ім. Петра Могили та інших.

Зарахування студентів на практику та призначення керівників практики від організацій поза межами університету здійснюється наказами керівників цих організацій. Студент-практикант працює за індивідуальним графіком та робочим планом, що їх складає керівник практики від кафедри або організації. Кожний практикант повинен вести фіксувати етапи проходження перекладацької практики. Тривалість практики – два тижні.

ЗМІСТ ПРАКТИКИ

При виконанні письмового перекладу: письмовий переклад з іноземної на рідну мову та з рідної на іноземну економічних, науково-технічних, суспільно-політичних текстів зі швидкістю 1800-2000 друкованих знаків за 1 годину; переклад з рідної мови на іноземну текстів такого ж типу зі швидкістю 1400-1700 друкованих знаків за 1-1,5 години: письмовий переклад з іноземної на рідну мову та з рідної на іноземну офіційних документів (свідоцтва про народження, свідоцтва про одруження, свідоцтва про смерть, диплому, угоди, договору тощо); редагування перекладеного тексту; реферування перекладеного тексту.

При виконанні усного послідовного перекладу (якщо на базі перекладацької практики виникає потреба): вести послідовний переклад монологічного висловлювання з іноземної мови на рідну та з рідної мови на іноземну тривалістю 1 годину (тривалість монологічного уривку тексту складає 2-3 хвилини); застосувати перекладацький скоропис власних і географічних назв, цифрових даних при перекладі висловлювань тривалістю понад 3 хвилини.

Під час перекладацької практики студенти також: підбирають технічні, економічні, медичні, екологічні, юридичні та фінансові тексти для укладання методичної розробки з практичного курсу перекладу разом з викладачами-керівниками перекладацької практики;

здійснюють аналіз перекладацьких трансформацій в англійській і українській мовах з метою використання їх на заняттях з практичного курсу перекладу; укладають картотеки з питань перекладознавства, оформлюють бібліографію.

Обсяг та форми виконаної роботи відображаються в індивідуальному завданні практики. Керівники практики від кафедри систематично проводять консультації, на яких перевіряють зі студентами виконані переклади, виділяють елементи тексту, які є складними для перекладу, та обговорюють зі студентами варіанти перекладацьких рішень, надають практичну допомогу щодо перекладу складних місць.

Орієнтовний зміст перекладацької практики

Зміст перекладацької практики	Заходи щодо виконання програми перекладацької практики
I тиждень	
<p>Організація діяльності бази практики. Система роботи бази практики.</p> <p>Розпорядок бази практики. Матеріально-технічна база. Документи, які регламентують діяльність бази практик.</p> <p>Сфера діяльності бази практики. Зв'язки з іноземними установами.</p>	<p>Знайомство з керівництвом та співробітниками бази практики, дослідження системи роботи бази практики.</p> <p>Одержання загального уявлення про статут та правила внутрішнього розпорядку, матеріально-технічну базу організації. Робота з документами, що регламентують діяльність бази практики.</p> <p>Дослідження головних сфер діяльності бази практики, аналіз головних пріоритетів розвитку підприємства.</p>
<p>Тематичне спрямування перекладів, що потребує база практики.</p> <p>Норми міжнародного діловодства. Різновиди письмового перекладу.</p>	<p>Здобуття інформації про заплановані заходи, що потребують участі перекладача.</p> <p>Ознайомлення з діловим листування з іноземними партнерами, замовниками чи клієнтами.</p> <p>Виконання перекладу ділових та приватних листів.</p> <p>Встановлення тематики перекладів, що користуються найбільшим попитом на базі практики.</p>
<p>Особливості діяльності перекладача та його функції в установі даного типу.</p>	<p>Консультації з груповим керівником з приводу проведення залікового заходу та певних поточних проблем.</p>
<p>Робота з групою.</p>	<p>Участь у зборах, зустрічах та конференціях з метою виявлення особливостей ведення переговорів та справ у даній установі.</p>
<p>Методи наукового дослідження.</p>	<p>Робота з науковою літературою, підготовка, збір інформації.</p>
II тиждень	
<p>Особливості діяльності перекладача та його функції в установі даного типу. Тематичне спрямування перекладів, що потребує база практики. Специфіка клієнтури.</p>	<p>Бесіда з керівництвом бази практики стосовно обов'язків перекладача та його функцій, очікувань від нього та об'єму потрібних робіт. Складання систематизованої бази даних потенційних клієнтів чи майбутніх комунікантів та замовників перекладу.</p>
<p>Переклад юридичних документів. Оформлення ділових паперів. Особливості кінцевої правки документу. Словники та довідкова література при перекладі текстів різних тематик.</p>	<p>Ознайомлення та переклад юридичних документів.</p> <p>Переклад паспортних даних. Оформлення ділових паперів.</p> <p>Підготовка до виконання залікового перекладу.</p> <p>Робота з довідковою літературою з теми.</p>
<p>Інтернет технології в перекладі.</p>	<p>Підбір необхідних словників та Інтернет-ресурсів.</p>
<p>Норми міжнародного діловодства. Особливості виконання перекладу в електронному варіанті.</p>	<p>Виконання залікового перекладу ділового документу із дотриманням вимог як українського, так і іноземного діловодства.</p> <p>Виконання поточних обов'язків перекладача.</p>

Переклад за різних умов комунікації. Переклад тестів певного тематичного спрямування.	Консультації з груповим керівником з приводу проведення залікового заходу та певних поточних проблем.
Методи наукового дослідження.	Робота з науковою літературою, підготовка, збір інформації для написання наукової статті. Підготовка звітної документації для складання залікового захисту практики.

ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль:

- облік відвідування та знаходження студентів на базах практики протягом 6 годин, що проводиться старостою групи, груповим керівником, керівником від бази практики та відділом практик та працевлаштування університету;
- систематичний контроль за виконанням індивідуального плану практики з боку групового керівника;
- перевірка документації практики на проміжному етапі практики.

Підсумковий контроль:

- перевірка документації практики на заключному етапі практики;
- проведення підсумкових конференцій на базі практики;
- прийняття заліку з перекладацької практики у формі захисту.

ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ ПРО ПРОХОДЖЕННЯ ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ ПРАКТИКИ

Головними документами звітності є:

- 1) індивідуальне завдання на практику;
- 2) звіт про проходження перекладацької практики;
- 3) копії документів-оригіналів та їх переклад (25 сторінок перекладу стандартних аркушів паперу А4; параметри сторінки: верхнє і нижнє поле – 20 мм, лівє – 30 мм, правє – 15 мм; кегель – 14 Times New Roman, звичайний, інтервал між рядками – 1,5, абзац – 1,25, вирівнювання – по ширині).

Звітність подається керівнику практики від університету у **паперовій папці на зав'язках** з відповідною **титульною** сторінкою на ній.

1. Під час практики студент щодня повинен записувати в індивідуальне завдання усе, що він зробив за день у розділі «Календарний план проходження практики». На початку практики керівник від підприємства **реєструє прибуття** студента на базу проходження практики в індивідуальному завданні, а у кінці **реєструє відбуття** студента з бази практики з **особистим підписом та печаткою** підприємства. Раз на тиждень студент

зобов'язаний подавати індивідуальне завдання на перегляд керівникам практики, які перевіряють його, дають письмові зауваження, додаткові завдання й підписують записи, що їх зробив студент. У кінці практики керівник від підприємства повинен зробити відповідний **запис** у розділі «Відгук і оцінка роботи студента на практиці» з **особистим підписом та печаткою** підприємства.

2. У звіті про проходження перекладацької практики вказується, на якому підприємстві студент проходив практику, в якому відділі та на якій посаді. Студент повинен **завантажити звіт** в електронному варіанті на платформу Moodle та **здати його в паперовому вигляді** з особистим підписом. Студент повинен включити до звіту наступні пункти:

- 1) Стислий опис підприємства, де студент проходив практику.
- 2) Напрямки діяльності відділу, в якому студент проходив перекладацьку практику.
- 3) Діяльність, яка здійснювалася студентом під час проходження перекладацької практики (необхідно вказати тип перекладу, що виконувався, типи документації, що їх було перекладено, кількісні показники – кількість перекладених документів).
- 4) Перекладацькі прийоми, що їх використовував студент для перекладу.
- 5) Професійні вміння і навички, що здобув або вдосконалив студент під час перекладацької практики (назвати).
- 6) Перелік словників і довідкової літератури, що її було використано під час перекладу, перелік опрацьованої додаткової літератури, яка була використана під час перекладацької практики, її доцільність (назва роботи).
- 7) Труднощі, з якими зіткнувся студент в процесі проходження перекладацької практики (труднощі мовного і мовленнєвого характеру, робота з довідковою літературою та Інтернет-ресурсами).
- 8) Побажання і рекомендації щодо поліпшення мовної і мовленнєвої підготовки до перекладацької практики.

Обсяг змісту не повинен перевищувати 4-5 сторінок. Зміст повинен бути надрукований на стандартних аркушах паперу А4. Параметри сторінки: верхнє і нижнє поле – 20 мм, ліве – 30 мм, праве – 15 мм; кегель – 14 Times New Roman, звичайний, інтервал між рядками – 1,5, абзац – 1,25, вирівнювання – по ширині.

3. Копії документів-оригіналів та їх переклад подаються у роздрукованому вигляді у звітну папку.

ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ (ЗАХИСТ) ПРАКТИКИ

1. Після закінчення практики студент-практикант подає на кафедру у паперовій папці на зав'язках: 1) належно оформлений переклад; 2) індивідуальне завдання на практику, завірене керівником; 3) звіт про проходження перекладацької практики.

2. Після завершення практики і подачі студентами документів керівник визначає термін захисту, де заслуховує кожного студента, проводить аналіз його роботи, визначає позитивні та негативні моменти, виставляє студентові загальну оцінку за перекладацьку практику.

3. Відповідальний керівник практики від кафедри складає звіт про проходження перекладацької практики студентами і подає його керівникові практики університету.

4. Диференційна оцінка за перекладацьку практику вноситься в залікову відомість і залікову книжку студента.

ВИМОГИ ДО ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Наприкінці перекладацької практики студенти 3 курсу повинні:

1. Виконувати літературною мовою письмовий переклад матеріалів різних стилевих типів обсягом 23-25 аркушів А4 за період практики.

2. Аналізувати переклад своїх товаришів і вміти кваліфікованого визначати його позитивні і негативні сторони, давати пропозиції щодо поліпшення рівня писемного/усного перекладу.

3. Уміло користуватися науково-методичною і фаховою літературою з метою вдосконалення власних перекладів, всебічно зіставляти на рівні змістової, стилісової та літературної автентичності тексти мовою оригіналу з їхніми відповідниками у мові перекладу.

Критерії оцінювання перекладацької практики

Шкала оцінювання: національна та ECTS. Сума балів за всі види навчальної діяльності. Оцінка ECTS Оцінка за національною шкалою 90-100 А відмінно, 85-89 В добре, 75-84 С добре, 67-74 D задовільно, 50-66 Е задовільно, 21-49 FX незадовільно з можливістю повторного складання, 0-20 F незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни.

Оцінка «відмінно» ставиться, якщо студент, спираючись на набутий перекладацький досвід, знає, яких заходів слід вжити, щоб грамотно в методичному та мовному аспектах доводити переклад до рівня автоматизованої діяльності, відтворюючи зміст, форму та стилістичні особливості оригіналу. При цьому переклад: 1) повністю

відтворює денотативні, конотативні, прагматичні, естетичні, стилістичні аспекти першотвору; 2) вільний від буквалізмів; 3) позбавлений незграбностей «вільного» перекладу; 4) містить вирішення елементів безеквівалентності; 5) залишає поза увагою складні для перекладу нерелевантні елементи оригіналу; 6) відповідає вимогам замовника; 7) записано на диск, флеш-носії; 8) відредаговано у технічному та літературному відношеннях.

Оцінка «добре» ставиться, якщо переклад доведено до рівня докінченого й відредагованого, але студент 1) порушує термін подачі виконаної роботи; 2) має незначні мовні огріхи; 3) порушує стилістичний реєстр оригіналу; 4) має хиби у термінологічній однорідності; 5) має зауваження щодо дотримання режиму праці, поведінки, етики з місця проходження практики.

Оцінка «задовільно» ставиться якщо студент в основному грамотно виконав переклади, але адекватність його перекладів оригіналам досягнута не повністю. При цьому 1) помітні несуттєві перекручення при відтворенні прагматично релевантного змісту оригіналу та конотативної адекватності; 2) порушено норми перекладу; 3) порушується систематика часу, мовленнєвий реєстр; 4) спостерігається спустошення лексико-фразеологічних єдностей, приказок, прислів'їв.

Оцінка «незадовільно» ставиться, якщо студент не виконав 50% завдання або допустив більше 9 термінологічних та граматичних помилок, які спотворюють зміст тексту або зовсім не проходив практику з неповажних причин.

Рейтингова система оцінювання результатів проходження практики

№ п/п	Види робіт	Максимальна кількість балів
1.	Оцінка роботи студента під час практики (дотримання трудової, навчальної дисципліни, техніки безпеки, планування та здійснення поточної роботи, сформованість практичних вмінь та навичок практичної роботи, компетентність тощо)	40
2.	Зміст виконаних завдань	20
3.	Підготовка та оформлення звіту	10
4.	Залік з практики	30
Разом:		100

Примітка. При визначенні оцінки за практику враховується рівень виконаних студентом перекладів та оцінка, виставлена в організації, де проходила практика. Зволікання з поданням документації про проходження практики впливає на оцінку або навіть ставить під сумнів проходження практики взагалі. У випадку хвороби чи інших обставин, що перешкодили студентові успішно пройти перекладацьку практику, йому надається право на повторне проходження практики, але без відриву від навчання.

ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ КЕРІВНИКІВ ПРАКТИКИ І СТУДЕНТІВ-ПРАКТИКАНТІВ

Керівник практики від кафедри зобов'язаний:

- 1) домовитися з кафедрами університету або з конкретними організаціями поза межами університету про прийом студентів на перекладацьку практику;
- 2) ознайомити студентів з їхніми правами та обов'язками при проходженні практики;
- 3) поінформувати студентів про мету та завдання практики;
- 4) ознайомити з програмою практики, графіком її проходження;
- 5) ознайомити студентів з порядком оформлення матеріалів практики (заповнення щоденників, складання звітів про практику тощо);
- 6) систематично надавати допомогу студентам у розв'язанні проблем, що виникають при проходженні практики.

Студент-практикант зобов'язаний:

- 1) перед початком практики вивчити програму проходження практики, бути присутнім на всіх організаційно-методичних заходах, пов'язаних із проведенням практики, і одержати потрібні консультації в керівника практики від кафедри;
- 2) вчасно з'явитися на місце проходження практики, дотримуватися правил внутрішнього розпорядку конкретної організації, виконувати доручення керівника практики;
- 3) одержати індивідуальне завдання;
- 4) пройти інструктаж з техніки безпеки;
- 5) систематично відвідувати консультації, що їх проводять керівники практики;
- 6) належно виконати програму практики;
- 7) своєчасно подати переклади та документи звітності про практику керівникові практики.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Антонюк Н. М., Краснолуцький К. К. Міжнародні організації. Читанка. Теми для розвитку мовлення та підготовки до тестів, міжнародних іспитів: навчальний посібник (англійською та українською мовами). Англійські країни та Україна. Книга 2. Вінниця : Нова книга, 2004. 240 с.
2. Іваніна Т. В. Теорія та практика перекладу: навчальний посібник для студентів четвертого курсу всіх форм навчання спеціальності «Мова та література». Запоріжжя, 2010. 32 с.
3. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. Вінниця : Нова книга, 2002. 564 с.
4. Карабан В. І., Мейс Дж. Переклад з української мови на англійську мову: навчальний посібник-довідник для студентів вищих закладів освіти. Вінниця : Нова книга, 2003. 608 с.
5. Коптілов В. В. Теорія і практика перекладу. К. : Юніверс, 2003. 446 с.
6. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад): підручник. Вінниця : Нова книга, 2003. 448 с.
7. Методичні рекомендації з теорії та практики перекладу. Укладач М. В. Малюга. Мелітополь : МДПУ ім. Богдана Хмельницького, 2011. 77 с.
8. Наумова Н. Г. Англійська мова ділової комунікації: методичні вказівки. Запоріжжя : ЗНУ, 2007. 42с.
9. Українсько-англійський словник: Економіка. Фінанси. Банки. Інвестиції. Кредити: Понад 12500 термінів. Уклад.: С. Я. Єрмоленко, В. І. Єрмоленко. К. : Школа, 2003. 568 с.
10. Ураков Д. В., Бродська Л. В. Методичні вказівки до самостійної та індивідуальної роботи з курсу «Англійська мова ділової кореспонденції та протоколів» для студентів III курсу факультету менеджменту. Запоріжжя : ЗНУ, 2006. 37 с.

СЛОВНИКИ ТА ДОВІДКОВА ЛІТЕРАТУРА

11. Англо-український дипломатичний словник: понад 26000 слів і словосполучень. За ред. І.С. Бика; М-во освіти і науки України, Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка, Фак. міжнар. відносин. К.: Знання, 2006. 579 с.
12. Англо-український словник: 100000 слів та слосполучень = English- Ukrainian Dictionary. Є. І. Гороть, Л. М. Коцюк, Л. К. Малімон, А. Б. Павлюк; за заг. кер. Є. І. Гороть. Вінниця : Нова книга, 2006. 1700 с.
13. Сучасний словник: англо-український, українсько-англійський: 100000 слів та словосполучень, словник геогр. назв, транскрипція світового стандарту. В. Мюллер. – Вид. 2-ге, випр. та доп. X. : Школа, 2011. 752 с.
14. Collins Russian dictionary: Russian-English, English-Russian / A. Ozieva, O.Stott, M. Нерbum. 2-nd ed. Glasgow : HarperCollins Publishers, 2000. 564 p.
15. Longman Dictionary of Contemporary English: 64 pages of new words. Edited by Gadsby Adam. 3-rd ed. Barselona: Longman, 2001. 1668 с.
16. Longman Language Activator: The World's First Production Dictionary. London: Longman Group UK Limited, 1998. 1587 p.
17. Oxford wordpower dictionary: for learners of English. Edited by M. Steel. Oxford: University Press, 2001. 795 p.